

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
приватного будинку для літніх людей
«Ти не один» у Волинській області**

28.11.2023

м. Київ, 2023

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 28.11.2023 групою НПМ здійснено відвідування приватного будинку для літніх людей «Ти не один» у Волинській області (далі – пансіонат, заклад, будинок), у якому здійснює господарську діяльність ФОП Дараган Роман Олексійович.

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Струц Олена Валеріївна, начальник відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Бакланова Людмила Анатоліївна, заступник директора Департаменту – начальник відділу аналітики та взаємодії з громадськістю Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Соляр Анастасія Олександрівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Григор'єв Олег Валерійович, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Пансіонат знаходиться за адресою: вул. Івана Франка, б. 53 е, с. Дачне, Луцький район, Волинська обл., 45244.

Відвідування закладу здійснюється вперше.

Заклад розташований в огороженому триповерховому приватному орендованому будинку. Прилегла територія доглянута та пристосована для прогулянок на свіжому повітрі (Фото 1, 2).

Пансіонат розрахований на проживання 37 осіб. На день відвідування у будинку перебувало 36 осіб, серед яких 1 ліжково хвора особа.

Відповідно до даних Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (далі – ЄДР) ФОП Дараган Роман Олексійович (далі – ФОП) функціонує за видом діяльності згідно з КВЕД 87.30 Надання послуг щодо догляду із забезпеченням проживання для осіб похилого віку та інвалідів (Фото 3).

Надання платних послуг з розміщення, утримання та харчування осіб похилого віку здійснюється на підставі договору про надання послуг, укладеного між ФОП та особою, яка перебуває у родинних стосунках з клієнтом.

Забезпечення підопічних медичними препаратами, підгузками та іншими діагностичними послугами здійснюється їх родичами/близькими.

Персонал закладу володіє інформацією про стан здоров'я підопічних, допомагає у дотриманні ними режиму прийому лікарських засобів за призначенням лікаря.

Зі слів працівників пансіонату, первинну медичну допомогу підопічні отримують відповідно до декларацій, укладених з сімейним лікарем, згідно з Порядком вибору лікаря, який надає первинну медичну допомогу, та форми декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.03.2018 № 503.

Загальна чисельність персоналу закладу – 4 доглядальниці, які лишаються на чергування у нічну зміну. Одна доглядальниця має середню медичну освіту. Персонал закладу працює на підставі укладених трудових договорів.

На момент здійснення відвідування закладом на виконання вимог статті 15 Закону України «Про соціальні послуги» подано пакет необхідних документів з метою внесення до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг.

Під час відвідування з'ясовано, що для підопічних створені належні умови проживання: підопічні забезпечені чистою постільною, натільною білизною, верхнім одягом, чотириразовим харчуванням. Пансіонатом укладено договір із суб'єктом господарювання про постачання готової продукції, яка доставляється до пансіонату щоденно.

У житлових кімнатах проживає від двох до п'яти осіб (Фото 4). Кімнати облаштовано необхідними меблями. Під час відвідування підопічні виглядали доглянутими, їх одяг та взуття відповідали сезону і розміру, під час спілкування невимушено вступали в діалог.

Працівниками проводиться належне прибирання в спальних кімнатах та приміщеннях загального користування. Забезпечується догляд за особами похилого віку: надається допомога у годуванні, здійсненні індивідуальних санітарно-гігієнічних процедур.

У будівлі пансіонату встановлено пожежну сигналізацію згідно з Правилами пожежної безпеки в Україні, затвердженими наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417, у приміщеннях наявні вогнегасники, які вчасно проходять обслуговування.

Адміністрацією закладу організовано дозвілля підопічних, які грають у настільні ігри, читають книжки, на свята їх відвідують ансамблі. Також за потреби до пансіонату запрошуються священнослужителі.

Під час відвідування відбулося спілкування з 7 підопічними та 4 працівниками закладу. Скарг на неналежне поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних не надходило.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. У пансіонаті є підвальні приміщення, які можуть забезпечити перебування підопічних та персоналу закладу у разі настання надзвичайної ситуації. Проте, у порушення підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг (далі – Критерії діяльності), затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, та вимог наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту» адміністрацією пансіонату не вжито заходів щодо підготовки та облаштування захисних споруд цивільного захисту, підвалів або інших приміщень, придатних для укриття отримувачів послуг та персоналу і безпечного перебування в них, не забезпечено необхідного запасу продуктів харчування, води, лікарських засобів, засобів гігієни, одягу, взуття. Ці підвальні приміщення використовуються для зберігання господарських предметів, прання одягу тощо (Фото 5, 6).

Маломобільні підопічні розміщені на II та III поверхах будівлі, що унеможлиблює їх швидку евакуацію у разі виникнення надзвичайної ситуації, водночас персоналу, який би міг забезпечити переміщення підопічних у відносно безпечне місце, недостатньо.

Порушення права на свободу та особисту недоторканність (стаття 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 29 Конституції України).

2. Під час відвідування з'ясовано, що договори про надання соціальної послуги укладаються не з підопічними, а з їх родичами. Клієнти не надають усвідомленої згоди на поміщення та перебування у пансіонаті. Водночас ФОП не вимагає довіреності на вчинення таких дій від родичів або рішення суду про призначення їх опікунами/піклувальниками підопічних. До того ж форма договору, який укладається в пансіонаті, не відповідає формі Типового договору про надання соціальних послуг, затвердженій наказом Міністерства соціальної політики України від 23.12.2020 № 847.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 25 Конвенції про права осіб з інвалідністю, стаття 49 Конституції України, статті 32, 34 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні»).

3. Усупереч вимогам статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» та підпункту 5 пункту 5 Критеріїв діяльності ФОП не укладено договір із закладом охорони здоров'я та відсутня ліцензія на провадження господарської діяльності з медичної практики.

У закладі медична документація не ведеться, внаслідок чого неможливо відстежити зміни стану здоров'я клієнтів. Водночас працівниками пансіонату вживаються заходи для персоналізації лікарських засобів клієнтів (Фото 7).

4. У пансіонаті відсутнє приміщення для ізоляції новоприбулих осіб з метою попередження поширення інфекційних захворювань на території закладу, що порушує вимоги статті 21 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб».

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

5. Пансіонат не в повній мірі пристосований до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», а саме:

заклад не обладнано ліфтами або підйомниками, що унеможлиблює/ускладнює організацію прогулянок на свіжому повітрі для маломобільних та ліжкових хворих підопічних;

коридори закладу не обладнані поручнями (Фото 8);

сходи в закладі не промарковані та не контрастують у відношенні до інших сходинок сходового маршу і до горизонтальних площадок сходового маршу (Фото 9);

не у всіх санітарно-гігієнічних кімнатах пансіонату встановлено поручні або інші пристосування (Фото 10);

У той же час слід відзначити, що вхідна зона до пансіонату облаштована пандусом, що забезпечує доступ для маломобільних осіб (Фото 11).

Порушення прав осіб похилого віку на отримання послуг стаціонарного та паліативного догляду відповідно до вимог законодавства (Закон України «Про соціальні послуги», Державний стандарт стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності).

6. Фактично закладом надається соціальна послуга стаціонарного цілодобового догляду. Законом України «Про соціальні послуги» визначено, що надавачами соціальних послуг є юридичні та фізичні особи, фізичні особи-підприємці, включені до розділу «Надавачі соціальних послуг» Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг Міністерства соціальної політики України. Однак, у порушення вимог постанови Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 № 99 «Про Реєстр надавачів та отримувачів соціальних послуг» та статті 15 Закону України «Про соціальні послуги» заклад не внесено до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг, що унеможлиблює здійснення моніторингу надання соціальних послуг та оцінки їх якості уповноваженими органами у системі надання соціальних послуг.

Зі слів адміністрації закладу, на момент відвідування НПМ подано пакет необхідних документів з метою внесення до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг.

7. Усупереч вимогам статті 22 Закону України «Про соціальні послуги» не складаються індивідуальні плани надання соціальної послуги стаціонарного догляду на підставі результатів комплексного визначення та оцінки індивідуальних потреб отримувача соціальної послуги, у якому мають бути зазначені заходи з надання такої послуги, відомості про необхідні ресурси, періодичність і строки виконання, відповідальних виконавців, дані щодо моніторингу результатів.

Зокрема, відсутній індивідуальний план надання соціальних послуг, що є порушенням пункту 2 розділу III та пункту 2 розділу IV Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності (далі – Державний стандарт), затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

8. У пансіонаті відсутнє денне, перспективне та дієтичне меню, що не дає змогу забезпечувати його різноманітність, розраховувати енергетичну цінність харчових продуктів, збалансованість раціону. Підопічні та їх родичі не мають можливості ознайомитися з меню. Хоча на інформаційному стенді пансіонату наявне щотижневе меню, проте воно не актуальне.

За відсутності відповідної документації неможливо вивчити виконання натуральних норм харчування та його якість.

9. У житлових кімнатах, у яких проживають ліжкові хворі та маломобільні клієнти, відсутні ширми для забезпечення приватності під час здійснення індивідуальних гігієнічних процедур, що є порушенням пункту 34 розділу III Стандартів Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводження чи покарання.

Порушення права на захист персональних даних (стаття 12 Закону України «Про захист персональних даних»).

10. У приміщеннях закладу здійснюється відеоспостереження, однак схем розташування відеокамер не сформовано, попереджувальні знаки про здійснення відеоспостереження шляхом розміщення відповідного застереження в загальнодоступному місці для належного візуального сприйняття громадянами відсутні, що не відповідає вимогам абзацу другого частини першої статті 6, частини другої статті 12 Закону України «Про захист персональних даних».

Порушення права на інформацію та на професійну правничу допомогу (статті 57, 59 Конституції України).

11. У пансіонаті відсутня інформація про права та обов'язки підопічних, інформація з адресами та телефонами посадових осіб, куди вони можуть звернутися у разі порушення їхніх прав та інтересів, зокрема Уповноваженого

Верховної Ради України з прав людини, структурного підрозділу з питань соціального захисту населення, Національної поліції, тощо (Фото 12).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

ФОП Дарагану Роману Олексійовичу (приватний будинок для літніх людей «Ти не один») забезпечити:

здійснення діяльності пансіонату відповідно до положень Закону України «Про соціальні послуги», Критеріїв діяльності та Державного стандарту;

завершення процедури внесення закладу до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг;

безпеку перебування підопічних на працівників у пансіонаті;

приведення договору, який укладається у пансіонаті, до форми Типового договору про надання соціальних послуг, затвердженої наказом Міністерства соціальної політики України від 23.12.2020 № 847;

надання медичної допомоги та медичного обслуговування на підставі ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики або укладеного договору із закладом охорони здоров'я;

облаштування приміщення ізолятора;

наявність денного, перспективного та дієтичного меню;

дотримання вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд»;

складення індивідуальних планів надання соціальної послуги підопічним;

дотримання права підопічних на приватність, зокрема оснастити всі житлові кімнати, у яких проживають ліжкові хворі, ширмами;

розміщення попереджувальних знаків про здійснення відеоспостереження в загальнодоступному місці;

розміщення на інформаційному стенді інформації про права підопічних, а також номери телефонів гарячих ліній та посадових осіб, до яких вони можуть звернутися у разі порушення їхніх прав (зокрема, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини).

Додатки: фотоматеріали на 6 арк. в 1 прим.

Керівник групи НІМ

Начальник відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

Олена СТРУЦ

Фото 1

Фото 2

Фото 3

87.30 Надання послуг догляду із забезпеченням проживання для осіб похилого віку та інвалідів (основний)
55.10 Діяльність готелів і подібних засобів тимчасового розміщування
55.90 Діяльність інших засобів тимчасового розміщування
56.10 Діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування
63.99 Надання інших інформаційних послуг, н.в.і.у.
68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна
88.99 Надання іншої соціальної допомоги без забезпечення проживання, н.в.і.у.

Інформація для здійснення зв'язку:

+38 (066)-996-51-41, 13nohcha82@gmail.com

Номер, дата та час формування виписки:

279961400446, 21.03.2023 18:01:27

Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Φοτο 7

Φοτο 8

Φοτο 9

Φοτο 10

Фото 11

Фото 12

